

Utbildnings- och kulturdepartementet

Maud Quist
YTTRANDE

2005-03-08
Reg.nr 13-5111-04

Remissvar över betänkandet Att lära för hållbar utveckling SOU 2004:104

Remiss 2004-12-07, dnr U2004/4755/IS

Högskoleverket har valt att endast kommentera de förslag på sidorna 17 och 18 i betänkandet som direkt berör högre utbildning och Högskoleverkets verksamhet.

Sammanfattning

Vi stödjer förslagen om utvecklingsarbete genom dialog, forskning, fortbildning och pilotverksamhet, för att konkretisera vad utbildning för hållbar utveckling innebär i praktiken och för att stimulera lärosätena att arbeta i denna riktning. Vi stödjer även förslaget om att instruktioner till myndigheter inom utbildningsområdet bör ändras så att de genom sin verksamhet ska främja utbildning om hållbar utveckling.

Vi stödjer däremot inte de föreslagna ändringarna i högskolelag och högskoleförordning. Vi anser att begreppet hållbar utveckling kan inrymmas i begreppet ”god kvalitet” som används i nuvarande lagtext. Vi anser dessutom att det vare sig är realistiskt eller önskvärt att all högre utbildning ska uppfylla alla de aspekter på hållbar utveckling som nämns i betänkandet. Vi ser också stora svårigheter för lärosätena att efterleva högskolelagen med det föreslagna tillägget.

”Dialogen mellan aktörer inom och utanför utbildningsområdet om utbildning för hållbar utveckling behöver utvecklas och fördjupas.”

Vi instämmer i förslaget. För att bidra till dialogen skulle Högskoleverket kunna ta upp utbildning för hållbar utveckling som ett tema på nästa kvalitetskonferens, som arrangeras 2006. Ett annat bidrag är Högskoleverkets pågående projekt, där en skrift med artiklar som beskriver arbetet med hållbar utveckling inom olika delar av samhället ska tas fram. Skriften ska fungera som inspiration och stöd till lärosätenas ledningar.

”Instruktionerna till myndigheter inom utbildningsområdet bör ändras så att de genom sin verksamhet ska främja utbildning för hållbar utveckling.”

Vi stödjer förslaget.

”Offentliga forskningsfinansiärer bör få i uppdrag att ytterligare stödja gränsöverskridande forskning särskilt om hållbar utveckling och om utbildning för hållbar utveckling.”

Vi stödjer delvis förslaget. Vi anser att mer forskning om hållbar utveckling och om utbildning för hållbar utveckling behövs, men vi tycker inte att man ska låsa sig vid att denna forskning med nödvändighet ska göras inom gränsöverskridande projekt.

”Grundutbildning och fortbildning av de pedagogiskt verksamma inom utbildningsområdet bör inriktas mot att förstärka kunskapen om hållbar utveckling och om hur utbildning kan främja hållbar utveckling.”

Vi stödjer förslaget. Högskolans lärare bör erbjudas större möjligheter till kompetensutveckling. Kurser, konferenser etc. på temat hållbar utveckling kan förslagsvis utvecklas och erbjudas i samverkan mellan lärosäten.

”Högskolelagen (1992:1434) ändras så att det framgår att verksamheten ska främja en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling. Därmed menas en utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en god miljö och hälsa, ekonomisk och social välfärd och rättvisa.”

Vi stödjer inte förslaget så som det presenteras i bilaga 2 i betänkandet. Vi anser inte att denna detaljstyrning är förenlig med den akademiska friheten och lärosätenas eget ansvar för att erbjuda utbildning av god kvalitet, där det senare redan idag regleras i högskolelagen. Att bedriva utbildning för hållbar utveckling kan ses som en aspekt av god kvalitet.

Det skulle innebära stora svårigheter för lärosätena att efterleva lagen och integrera alla dessa aspekter i alla utbildningar oavsett ämne och nivå. Det skulle också bli en mycket grannlaga uppgift för Högskoleverket att följa upp och utöva tillsyn om den föreslagna förändringen sker.

”Bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100), det vill säga examensordningen, bör ses över med avseende på krav på kunskap om hållbar utveckling för att examensbevis ska få utfärdas.”

Vi stödjer inte förslaget under förutsättning att högskolelagen inte ändras. Det är inte önskvärt att detaljstyra utbildningarnas innehåll. Vi vill i sammanhanget också hänvisa till utkastet till reviderad examensordning som presenteras i rapporten Ds 2004:2 ”Högre utbildning i utveckling – Bolognaprocessen i svensk belysning”. De förslag till skrivningar av mål för kandidatexamen och masterexamen, som presenteras där i bilaga 1, anser vi är fullt tillräckliga förändringar i riktning mot utbildning för hållbar utveckling.

”Kriterierna för verksamhetsstödet till science centers bör ses över så att dessa bättre stödjer lärande för hållbar utveckling.”

Vi instämmer i förslaget med avseende på de medel som i nuläget fördelas av Högskoleverket och från och med 1 juli 2005 av Myndigheten för skolutveckling. Detta har förankrats hos beredningsgruppen för verksamhetsstöd till teknik- och naturvetenskapscentra.

”En långsiktig strategi och handlingsplan bör formuleras för arbetet med utbildning för hållbar utveckling under den närmaste tioårsperioden.”

Vi instämmer i förslaget. Det är viktigt att en sådan strategi och handlingsplan utformas så att de kan stimulera och stödja lärosätenas utvecklingsarbete och diskussioner om hållbar utveckling.

”En pilotverksamhet bör inrättas som ger möjligheter för aktörer inom skolektorn, högskolesektorn och folkbildningen att med statligt stöd ta fram metoder för hur utbildningsverksamhet kan genomsyras av perspektivet hållbar utveckling.”

Vi instämmer i förslaget. Vi vill i det sammanhanget lyfta fram den verksamhet till stöd för utbildning för hållbar utveckling, framförallt i fråga om miljöaspekten, som bedrevs mellan 1992 och 2003 av den så kallade MINT-gruppen (referensgruppen för integrering av miljöperspektiv i grundutbildningen). MINT-gruppen var knuten till Rådet för högre utbildning och dess föregångare. Rådet för högre utbildning skulle kunna få extra medel att fördela för att stödja metodutveckling för integrering av perspektivet hållbar utveckling inom högskolesektorn.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskansler Sigbrit Franke i närvaro av kanslichef Lennart Ståhle och avdelningschef Ragnhild Nitzler. Föredragande har varit utredaren Maud Quist. I handläggningen har också utredarna Karin Agélii, Lars Geschwind och Åsa Rurling deltagit.

Sigbrit Franke

Maud Quist